

Välisriigi perekonnasündmuse dokumendid PPA menetlustes

Marina Kadak

27.04.2023

- Seadus:
VMS, ELKS

Seaduslik ränne

- Seadus:
VSS

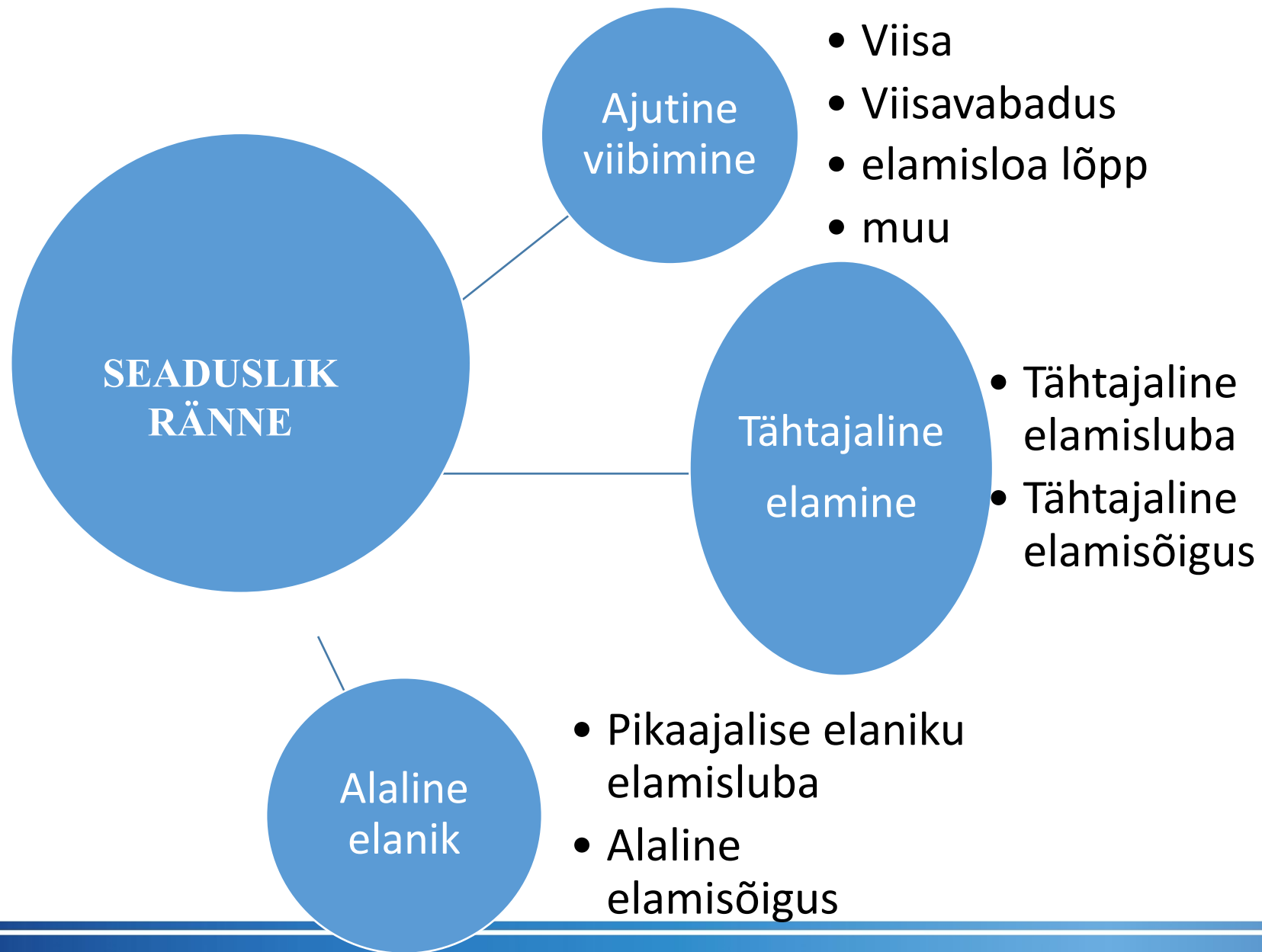
Ebaseaduslik ränne

- Seadus:
KodS

Eesti kodakondsus

Sundränne

- Seadus:
VRKS

ÕIGUSAKTID

Seaduslik ränne

☐ Välismaalaste seadus – VMS

- Siseministri 12.01.2017 määrus nr 7 „Tähtajalise elamisloa ja selle pikendamise ning pikaajalise elaniku elamisloa ja selle taastamise taotlemise kord ning legaalse sissetuleku määrad“
- Siseministri 04.12.2015 määrus nr 67 „Välismaalase lühiajalise Eestis töötamise registreerimise kord“
- Siseministri 18.12.2015 määrus nr 82 „Pikaajalise viisa andmise, viibimisaja vormistamise ja viibimisaja pikendamise kord ja tähtajad ning piisavate rahaliste vahendite määrad“

Vabaliikumine

☐ Euroopa Liidu kodaniku seadus – ELKS

- Siseministri 18.12.2015 määrus nr 80 „Euroopa Liidu kodaniku ja tema perekonnaliikme elamisõiguse taotlemise, andmise ning selle pikendamise ja lõpetamise kord“

Muud olulised õigusaktid

- ☐ Haldusmenetluse seadus – HMS
- ☐ Isikut tõendavate dokumentide seadus- ITDS
- ☐ Rahvastikuregistri seadus – RRS

ÜLDMÕISTED

Üldmõisted

- ❖ **Eestis ajutine viibimine** - välismaalase Eestis viibimine ilma Eesti elamisloata või elamisõigusega
- ❖ **Eestis püsiv elamine** - välismaalase Eestis viibimine Eesti elamisloa või elamisõiguse alusel
- ❖ **Alaline elanik** - Eestis elav Eesti kodanik või Eestis elav välismaalane, kellel on pikaajalise elaniku elamisluba või alaline elamisõigus

Üldmõisted

- ❖ **Elamisluba**– luba Eestisse elama asumiseks
 - ❖ **Tähtajaline elamisluba** – tähtajaline luba Eestisse elama asumiseks (kehtivus kuni 10 a)
- ❖ **Pikaajalise elaniku elamisluba**– tähtajatu luba Eestis elamiseks

Üldmõisted

- ❖ **Elamisõigus** – EL kodanike ja nende perekonnaliikmete luba Eestisse elama asumiseks
 - ❖ **Tähtajaline elamisõigus** – tähtajaline luba Eestisse elama asumiseks (kehtivusega kuni 5 a)
 - ❖ **Alaline elamisõigus** – tähtajatu luba Eestisse elama asumiseks
- ❖ **ETR** - elamislubade ja töölubade register
- ❖ **LTR** – välismaalase lühiajalise Eestis töötamise registreerimise andmekogu

MENETLUSE ÜLDPÕHIMÕTTED

Menetluse üldpõhimõtted

❖ Kohaldub **HMS**

❖ **Menetluse eesmärk:**

Välismaalase Eestisse saabumise, Eestis ajutise viibimise, Eestis elamise, Eestis töötamise ja Eestist lahkuma kohustamise menetluste eesmärk on tagada, et välismaalaste Eestisse saabumine, Eestis ajutine viibimine, Eestis elamine ja Eestist lahkumine oleks kooskõlas avalike huvidega ning vastaks avaliku korra ja riigi julgeoleku kaitse vajadusele.

Menetluse üldpõhimõtted

- ❖ Menetluses võetakse arvesse **välismaalase asjassepuutuvaid õigusi**, mille kasutamiseks välismaalane peab enda hinnangul Eestisse saabuma, ajutiselt Eestis viibima, Eestis elama või Eestis töötama (VMS § 14 lg 1)
- ❖ **Avaliku korra ja riigi julgeoleku kaitseks** võib **ohu ennetamise kaalutlustel** haldusakti andmisel või toimingu sooritamisel arvesse võtta menetluse läbiviimise ajal **ebaselgeid asjaolusid** (VMS § 14 lg 2)

Menetluse üldpõhimõtted

- ❖ Välismaalane ja muu asjasse puutuv isik on **kohustatud**:
 - ❖ kaasa aitama menetluses tähtsust omavate asjaolude väljaselgitamisele (VMS § 18)
 - ❖ tõendama menetluses tähtsust omavaid asjaolusid (VMS § 19)
 - ❖ teavitama haldusorganit tähtsust omavate asjaolude muutumisest ja äralangemisest (VMS § 20)
 - ❖ ilmuma haldusorgani asukohta (VMS § 21)
- Vastavaid dokumente ei pea esitama, kui andmed sisalduvad riiklikes andmekogudes

Menetluse üldpõhimõtted

- ❖ Menetlustähtajad kehtestatakse määrusega
- ❖ Haldusorgan võib **menetlustähtaega pikendada**, kui see on vajalik menetluses tähtsust omavate asjaolude väljaselgitamiseks või tõendite kogumiseks VMS § 34 lg 1
- ❖ **Haldusteovõime** 15-aastaselt VMS § 17
- ❖ **Haldusakti põhjendamise erisus** – teatud juhtudel lubatud menetluses kogutud andmeid ja tõendeid mitte avaldada VMS § 40¹ ja § 279³

TAOTLUSELE LISATAVATELE DOKUMENTIDELE ESITATAVAD NÕUDED

VMS alusel esitatav taotlus

- ❖ Isik võib esitada taotluse ja sellele lisatud tõendid eesti, vene või inglise keeles
- ❖ Välisriigis väljaantud muukeelne dokument peab olema tõlgitud eesti, vene või inglise keelde ning tõlge peab olema vandetõlgi tehtud
- ❖ Kui varem tegelesid ametlike tõlgete väljastamisega nii notarid kui vandetõlgid, siis alates **01.01.2020** on ametliku tõlke koostamise pädevus ainult vandetõlkidel
- ❖ Lisaks Eesti vandetõlgi tõlkele on Eesti ametiasutused kohustatud aktsepteerima ka dokumendi tõlke kinnitust, mille on teinud välisriigi vandetõlk, notar või muu vastava pädevusega ametiisik

VMS alusel esitav taotlus

- ❖ Kui Eesti ametiasutusele on vaja esitada võõrkeelsed dokumendid koos tõlkega, kuid selle tõlkesuuna vandetõlki Eestis pole, siis tuleb tõlge kinnitada välisriigi pädeval ametiisikul. Kui see pole võimalik, tuleb dokument tõlkida kõigepealt mõnda enam kasutatavasse keelde (nt inglise, saksa, vene) ja seejärel eesti keelde
- ❖ Praegu tegutsevad Eesti vandetõlgid kokku 16 keeles: inglise, vene, soome, saksa, rootsi, prantsuse, hispaania, itaalia, portugali, taani, norra, hollandi, läti, leedu, ukraina ja poola keeles
- ❖ Välisriigis väljaantud dokument peab olema legaliseeritud või kinnitatud apostilliga, kui välisleping ei sätesta teisiti

VMS alusel esitatav taotlus

Taotluse allkirjastamisega kinnitab isik, et ta ei ole esitanud taotluses valeandmeid ega lisanud taotlusele võltsitud tõendeid

VMS alusel esitatav taotlus

Küll aga tuleb PPA menetlustes eristada elamislubade ja viisa taotluste menetlusi ning vastavalt VMS § 95 lõikele 1 VMS §-s 30 ei kohaldata viisataotlusele lisatavate tõendite suhtes. See tähendab seda, et viisataotlusele lisatud välisriigis väljaantud dokument ei pea olema vandetõlgi tehtud, kuid nõudmisel peab vastav dokument olema tõlgitud eesti, inglise, vene või menetleja poolt aktsepteeritud keelde (Siseministri määrus nr 18.12.2015 nr 82 § 3 lõige 1)

ELKS alusel esitatav taotlus

- ❖ Taotlusele lisatud välisriigis väljaantud dokument peab olema tõlgitud eesti või inglise keelde ning tõlke õigsus peab olema notariaalselt kinnitatud
- ❖ Kui taotlusele lisatakse dokumendi koopia, kinnitab taotleja oma allkirjaga koopia igal andmetega leheküljel, et koopia vastab originaaldokumendile

VRKS alusel esitatav taotlus

- Konfidentsiaalsuse põhimõte
- Juhtumipõhine lähenemine
- Taotlejal kaasaaitamiskohustus ja tõendamiskohustus
- Peamisteks tõenditeks isiku ütlused
- EASO metoodika kasutamine (tõendite hindamisel, intervjueerimisel, COI otsimisel ja analüüsimisel jne)
- Prognoosotsus
- Usutavuse hindamine sageli võtmeküsimus

VRKS alusel esitatav taotlus

- ❖ Taotleja allkirjastab taotluse iga lehekülje. Allkirjastamisega kinnitab ta, et ta ei ole esitanud taotluses valeandmeid ega lisanud taotlusele võltsitud dokumente
- ❖ Kui taotleja ei ole võimeline taotlust allkirjastama, jäetakse vastavad väljad tühjaks. Taotlust vastuvõttev ametnik teeb taotlusele märke väljade tühjaks jätmise põhjuse kohta
- ❖ Kui elamisloa pikendamise taotlusele lisatakse dokumendi koopia, kinnitab taotleja oma allkirjaga koopia igal andmetega leheküljel, et koopia vastab originaaldokumendile, see ei sisalda valeandmeid ja seda ei ole võltsitud

Peamised probleemid esitatavate dokumentidega

- ❖ Esitatud dokument on jäänud/jäetud legaliseerimata või apostille'ga kinnitamata
- ❖ Apostille'ga on kinnitatud koopia, mitte originaal
- ❖ Esineb probleeme ka tõlgete puudumisega
- ❖ Esitatud koopiad on vahel halva kvaliteediga või loetamatud
- ❖ Probleemiks on ka teise lapsevanema nõusolek alaealise lapse elama asumisel Eestis elava vanema juurde
- ❖ On olnud ka juhuseid, kus menetluse raames on esitatud 2 täiesti erineva kujundusega originaalabielutunnistust

Peamised probleemid esitatavate dokumentidega

- ❖ Riigid, kellega esineb üldjuhul alati mõni probleem: Nigeeria + üldjuhul kogu Aafrika, Aasia riigid (India, Nepaal), Türgi
- ❖ Riigid, kellega üldjuhul probleeme ei esine: Ukraina, Venemaa, Valgevene, Lõuna-Aafrika Vabariik, Ameerika Ühendriigid, Türgi (Viini konventsiooni dokument)

TÄNAN!

Marina Kadak
Arendusosakond
Identiteedi ja staatuste büroo
õigusliku staatuse grupp
Arendusekspert

